

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa R. K.

przeciwko T. w T.

o zadośćuczynienie z tytułu mobbingu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 kwietnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T.

z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami pełnomocnika pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2015 r., sygn. akt IV P (...), Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. w pkt I. zasądził od strony pozwanej T. w T. na rzecz powoda R. K. kwotę 2.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 maja 2014 r. do dnia zapłaty; w pkt II. w pozostałym zakresie oddalił powództwo; w pkt III. koszty postępowania między stronami wzajemnie zniósł; w pkt IV. rozstrzygnął o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi z urzędu.

Powyższy wyrok Sądu Rejonowego apelacjami zaskarżyły obydwie strony postępowania.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt IV Pa (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. : zmienił zaskarżony wyrok w pkt I. i III. w ten sposób, że oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 450 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję (pkt 1.); oddalił apelację powoda (pkt 2.); zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 300 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję (pkt 3.); rozstrzygnął o zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym (pkt 4.).

Wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie autora skargi skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ „w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została prawidłowo zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach (7) Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) i z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 56). Oczywistość uzasadnienia skargi wynika w szczególności z wybiórczej i dowolnej oceny i odczytania przez Sąd Okręgowy treści zeznań wyżej wymienionych świadków, którzy potwierdzili zachowania, wypełniające znamiona mobbingu względem powoda, a ponadto zostały wsparte jednoznacznymi wnioskami opinii biegłych psychologa i psychiatry z dnia 28 lipca 2015 r. (oraz opinii uzupełniającej z dnia 29 września 2015 r.), w których stwierdzono, że R. K. „cierpi na zaburzenia adaptacyjne depresyjne z somatyzacją; tiki wokalne o umiarkowanym nasileniu. Powyższe zaburzenia mają związek z pracą zawodową i tym, co Powód przeżywał w miejscu pracy.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o: - wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; - oddalenie skargi kasacyjnej w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W zakresie każdego z powyższych wniosków pozwany wniosł także o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej

prima facie, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Twierdzenia uzasadnienia wniosku o oczywistej zasadności rozpatrywanej skargi kasacyjnej oparte są na zarzucie autora skargi o niezrealizowaniu przez Sąd drugiej instancji w toku postępowania apelacyjnego zarówno funkcji rozpoznawczej, jak i kontrolnej tego sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach Sądu Najwyższego III CZP 59/98 oraz III CZP 49/07; „wybiórczej i dowolnej oceny i odczytania przez Sąd Okręgowy treści zeznań wyżej wymienionych świadków, którzy potwierdzili zachowania, wypełniające znamiona mobbingu względem powoda, a ponadto zostały wsparte jednoznacznymi wnioskami opinii biegłych psychologa i psychiatry z dnia 28 lipca 2015 r. (oraz opinii uzupełniającej z dnia 29 września 2015 r.)...”.

W pierwszej kolejności trzeba zauważyć, że twierdzenia uzasadnienia wniosku, chociaż dotyczą naruszenia prawa procesowego, nie zostały skonkretyzowane w żadnym konkretnie wskazanym przepisie prawa procesowego. Zamiast tego uzasadnienie wniosku zostało sprowadzone do ogólnikowego powołania się na sprzeczność zaskarżonego wyroku ze stanowiskiem powołanych uchwał Sądu Najwyższego określających charakter postępowania apelacyjnego, bez sprecyzowania w formie przekonującej argumentacji na czym sprzeczność miałyby polegać. Bezpodstawnie skarżący zarzuca wybiórczą ocenę przez Sąd drugiej instancji dowodów z zeznań świadków oraz z opinii biegłych lekarzy sądowych. Sąd drugiej instancji rozpoznawał apelacje od wyroku Sądu pierwszej instancji z zachowaniem reguł określonych w art. 382 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. Dokonując odmiennej niż Sąd pierwszej instancji oceny zasadności roszczenia powoda swoją ocenę szczegółowo przedstawił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd drugiej instancji – z zachowaniem reguł swobodnej sędziowskiej oceny dowodów – ocenił całość materiału dowodowego sprawy; uwzględnił przy tym dowody z zeznań świadków. Nie miała miejsca sugerowana w uzasadnieniu wniosku sytuacja „wybiórczej i dowolnej oceny i odczytania przez Sąd Okręgowy treści zeznań wyżej wymienionych świadków, którzy potwierdzili zachowania, wypełniające znamiona mobbingu względem powoda”.

Sąd drugiej instancji uwzględnił także dowód z opinii biegłych sądowych lekarza psychiatry oraz psychologa. Stwierdził przy tym, że z opinii sądowno-psychiatrycznej z 28 lipca 2015 r. wynika, że u powoda istnieją określone zaburzenia, ale w ocenie Sądu drugiej instancji nie można uznać, że ten skutek powstał z powodu zachowań Kierownika D. P.. Biegłe wywiodły swoje wnioski w oparciu o subiektywne relacje powoda i to relacje nie będące przedmiotem zarzutów pozwu i kolejnych pism procesowych powoda. Powód podjął leczenie specjalistyczne już po konsultacji ze swoim prawnikiem i po wypowiedzeniu mu stosunku pracy. Powód nigdy nie korzystał ze zwolnień lekarskich w trakcie zatrudnienia u strony pozwanej, nigdy też nie skarżył się na problemy zdrowotne związane z zachowaniem kierownika D. P.. W świetle ustalonego stanu faktycznego i w świetle opinii biegłych trudno ustalić, że zaburzenia adaptacyjne - depresyjne z somatyzacją oraz tiki wokalne o umiarkowanym nasileniu mają

związek z tym, co miało miejsce w pracy. Brak jest wystarczających dowodów, aby wykazać związek przyczynowy między obecnymi zaburzeniami stwierdzanymi u powoda a relacją powoda z przełożonym D. P. w trakcie zatrudnienia. Po wypowiedzeniu powodowi stosunku pracy doszło u powoda do nasilenia objawów zaburzeń psychicznych, a zatem mogła to być faktyczna i tak naprawę jedyna przyczyna, która wpłynęła negatywnie na stan jego zdrowia.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie powód nie wykazał, aby był poddany działaniom o charakterze mobbingowym i tym samym brak jest w ogóle podstaw do zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma swoją podstawę w art. 102 k.p.c.